

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martyrologium Ecclesiae Germanicae Perpetuum

Beck, Matthias Friedrich

Augustae Vindel., 1687

II. De Auctore.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38424

tyrologium Florentinii ipsius, olim Canonicorum Basilicæ SS. Theodori & Donati extra Lucensem Urbem, vid. admonit. VI. fol. 31. Atque hujusmodi nostrum quoque, quod hic exhibetur, martyrologium est.

§. 4. Quod si verò illud duntaxat Martyrologium dicere velimus cum Henrico Valesio in Dissertat. de Martyrolog. Rosweydiano, quod totius Ecclesiæ commune, nullius proprium atque peculiare est, vel, quod Martyrum non sola nomina & natales dies, sed integras vitas eorum atque acta, saltim martyriorum historias, prolixius recenset, nostrum utique opusculum hoc nomine indignum erit, & juxta Valesium quidem Calendarium potius, seu nudus Nomenclator vel Indiculus Martyrum appellandum; quia tamen Codex *Mf.* in fronte hocce nomen gerit, religio utique fuit, illum ἀναβαπτίζειν, præsertim cum Μαρτυρολόγιον vi vocis nihil sit aliud, quam de Martyribus Sermo, cujusmodi jure noster etiam libellus est: habet igitur appellationem hanc cum pluribus ejusmodi Martyrum Elenchis meritò communem. Quare autem *Ecclesiæ Germanicæ, & Per vetustum* inscribamus, capitib. III. atque IV. dicemus.

CAP. LI.
DE AUCTORE.

§. I.

UT Sermonem meum paulo altiùs, quàm Scriptores in hac materia solent, accersam: R. Samuel & R. Adda, Antiqui DD. cæterique, qui eos longa ferie sequuntur, Calendariographi Judæi, in Calendariis suis, nullas Macchabæorum, aliorumque Martyrum, nullas SS. Patriarcharum atque Prophetarum memorias habent, sed saltim Sabbata, diesque festos reliquos exhibent; Primi igitur Christiani, qui Sanctos etiam V. T.

memo-

memorant, (quod hodiernum faciunt imprimis Græci atque Veneti, juxta Durandum, lib. VII. Ration. div. off. cap. I. num. 41.) illorum dies natales haut ex fastis Judaicæ Synagogæ, sed ex aliis libris vel traditionibus acceperunt, eosque cum Martyribus aliisque Sanctis N. T. Ecclesiæ recensent, non ritus Ecclesiæ Veteris Test. sed solennia Gentilium sacra, è quibus fere sunt orti, & quos inter vivebant, qui, uti superius retuli, Clarorum Virorum natales dies in Fastos suos referebant, æmulatione tamen, ut videtur, pia, & intentione haut mala, sequuti.

§. 2. Primum è Christianis Martyrologum, Eusebium, Cæsareæ Palæstinensis Episcopum, qui Seculo IV. vixit, laudant, quod Eulogius, Alexandrinus Episcopus, Gregorio M. Seculo VI. scripserit, ut ei cunctorum Martyrum gesta, quæ pie memoria Constantini temporibus ab Eusebio Cæsariense collecta sunt, transmitterentur, ut Epistola Responsoria Gregorii Papæ habet, Lib. VII. Indict. I. cap. seu Epist. 29. Sed isthâc jam ætate hoc Eusebii Martyrologium seu Synaxarium, vel quocunque tandem nomine venerit, tam in Oriente quàm Occidente haut reperiri potuit; Eulogius enim Alexandrinus in Oriente frustra inquirens, à Papa Romano sibi transmitti illud rogavit, qui vero Romæ neque in Archivo Ecclesiæ illius, neque in aliis Urbis Bibliothecis invenire potuit, imò ne nominatenus quidem antea cognitum habuit, nisi parvam quandam Syllogem verba ipsa recitabimus Gregorii l. c. *Sed hæc neque si collecta sunt, neque si sint, ante vestra Beatitudinæ scripta cognovi. Ago ergo gratias, quia Sanctissimæ Vestrae Doctrinæ Scriptis eruditus cœpi scire, quod nesciebam. Præter illa enim, quæ in ejusdem Eusebii Libris de gestis SS. Martyrum continentur, nulla in Archivo hujus nostræ Ecclesiæ, vel in Romana Urbis Bibliothecis esse cognovi, nisi pauca quædam in unius Codicis Volumine collecta.* Hilduinus tamen quidam, qui ante non-gentos annos Seculo VIII. vixisse dicitur, hoc Eusebii Martyrologium, græcè conscriptum, oculis suis vidit, si Jo. Molano fides habeatur: *Arbitratur autem Hilduinus, in præfatione vite Dionysii*

Areopagita, quam annis ab hinc plus minus octingentis conscripfit, se hunc librum Eusebii vidisse circa ipsius tempora conscriptum. Ait enim:
 HABEMUS GRÆCÆ AUCTORITATIS MARTYROLOGION, DE CHARTISCRINIIS CONSTANTINOPOLITANIS ADEPTUM, QVOD TANTA VETUSTATE DISSOLVITUR, UT MAXIMAM CAUTELAM à SE CONTINGENTIBUS EXIGAT; IN QVO DIEM NATALITHI DIONYSII DESIGNATUM, ET QVIA ATHENIENSIVM EPISCOPUS FUERIT, REPERIMUS ANNOTATUM, QVOD MARTYROLOGIVM, UT ANTIQVITAS EJUS DEMONSTRAT, EX EO TEMPORE CONSTARE POSSE, NON INCONGRVE REMVR, QVO CONSTANTINO JVBENTE, NOTA OCCASIONE MARTYRIA SANCTORVM DOMINI, DE TOTO ORBE COLLECTA, ET CÆSAREAM SVNT CONVECTA. In libro de Martyrol. cap. 2. Hodie dubio procul intercidit iste Eusebii Labor, & non nisi fragmenta ejus in Græcorum Synaxariis atqve Menæis supersunt. Lindanus tamen, Episcopus Ruremundensis, in Indice Bibliothecæ Seorialensis, tres Eusebii libros de Martyribus, de græco nondum versos, se legisse, indicat Baronio, ut is refert in Annot. ad martyrol. IX. Cal. Oct. b. sub finem. In Hieronymi quoque Presbyteri scriptis, qui interpretatus hoc Eusebii opus esse dicitur, latinè superesse, multi contendunt. Notandum tamen est, Græcos alio die Sanctorum memorias recensere ut plurimum, alio Latinos.

§. 3. Græci, ut & Ruffi seu Moscovitæ, sua quoque habuere, habentque Martyrologia, quæ Menæa, Menologia, Synaxaria &c. dicunt, eaque diversa, versibus etiam conscripta; quin & Sectæ, in quas Ecclesia Græca dividitur, singulæ singula Menologia habent; Syrorum Calendarium G. Genebrardus ante Psalterium commentario illustratum exhibet. Coptorum Calendarium Romæ in Collegio Maronitarum asservari dicitur, cujus Specimen dedit Jo. Bollandus in Præfatione ad Abbatem Lætiensem,
 tomo

tomo I. Actorum Sanctorum Januarii præmissa, fol. 56. Habesinos quoque habere *Martyrologia & vitas Sanctorum*, que

ἸἸΖΖἸἸ *id est, Synaxaria vocantur*, refert Dn. Jobus Ludolfus in hist. Æthiopica, lib. III. cap. IV. §. 45. quorum verò plerorumque Auctores ignorantur. Neque etiam verisimile est, nostri, quod præ manibus habemus, Martyrologii Conditorum, utpote latinè scribentem, Græcum fuisse; Missis igitur Græcæ Orientalis, ad Occidentalis Latinæ Ecclesiæ Martyrologos transeamus, nostri Auctorem Martyrologii inter eos potius investigaturi.

§. 4. Primus, qui Martyrum gesta annotari voluit, fuisse dicitur Clemens I. Pauli Cooperarius, Phil. IV. 3. Episcopus Romanus, *hic fecit VII. Regiones dividi Notariis fidelibus Ecclesiæ, qui gesta Martyrum sollicitè & curiosè, unusquisque per Regionem suam, perquirent*, prout legitur in I. Conciliorum Tomo, in libro de Romanis Pontificibus, qui nomine Damasi citari solet. Platina in vita ejus sub finem fol. 12. *Regiones, scribit, VII. Notariis divisit, qui diligenter res gestas Martyrum scriberent.* Idem tamen postea fol. 26. Anthero I. qui cum Fabiano I. & Cajo I. Seculo III. vixit, hoc tribuit: *Antherus autem, contendit, primus statuit, ut res gesta Martyrum diligenter exquisita à Notariis scriberentur, conscriptas recondi in Arario Ecclesiæ mandavit, propter Maximum quendam, qui Martyrio coronatus est, (in Pontificali, cap. 20. scribitur: propter quod à quodam Maximo Præfeto Martyr effectus est:) ne unà cum vitâ bene agentium memoria aboleretur*, cui consentit etiam Jo. Baleus lib. I. de Roman. Pontif. actis, p. 12. *Antherus Græcus, Vir DEI, si quis alius, sub Maximini Imperatoris Tyrannide Christum constantè docuit. Hic Pontifex omnium primus curavit, ut Martyrum res gesta diligenter & accuratè à Notariis scriberentur: ne unà cum vitis, fortissimorum DEI militum memoria aboleretur.* Fabianus I. Successor, atque Cajus I. Notariis Diaconos adjunxerunt, Platinâ teste, qui

qui fol. 27. tradit: *Fabianus autem Pontifex VII. Diaconis regiones divisit, qui à notariis Martyrum res gestas colligerent, ad cæterorum exemplum, qui Christi fidem profitebantur.* Et fol. 33. *Idem quoque, Cajus (ut quondam Fabianus,) Regiones Diaconis divisit, qui res gestas Martyrum conscriberent.* His igitur *Ecclesia Romanae Notariis*, qui postea Protonotarii sunt dicti, primas in conscribendis Martyrologiis, vel potius Martyrum gestis, deferendas esse, scribit Cæsar Baronius in Præcapitulatione dicendorum ad Martyrol. Rom. cap. 8. Sed ubi nunc latent res illæ gestæ Martyrum, à Notariis Ecclesiæ Romanæ conscriptæ? Quidam (ut Florentinius & Bollandus,) volunt, conservari eas in Martyrologio Sancti Hieronymi, quem tamen Beda Eusebii Interpretem fuisse tradit. Idem contendunt in collectaneis Gregorianis illa superesse; de quibus vero quæstio reedit, ubinam terrarum illa existant? Præterquam, quod in illis inregræ res gestæ non sint annotatæ, sed tantummodo nomen, locus & dies passionis. Non nulli etiam Ustuardi pro Romano Martyrologio allegant. Herib. Rosweyodus arbitratus est, exhibere se *breve ex iisdem Martyrologium, quo dies tantum est locus passionis, ut habet S. Gregorius, notaretur.* Vid. Dedic. ejus ad Paulum V. Pontif. Rom. præfixo inde splendido *Veteris Romani Martyrologii* titulo, & in præfatione ad Lectorem, *Vetus hoc Romanum Martyrologium*, quod ediderat, *fontem esse omnium aliorum Martyrologiorum*, scribit. Sed quò gloriosius Rosweyodus de hoc edito à se Martyrologio scripsit, tanto minus alii id æstimaverunt. Franciscus Maria Florentinius Martyrologium suum, quod è Codice MS. edidit, & vocavit *Vetustius Occidentalis Ecclesiæ Martyrologium, quod Romanum nuncupandum esse, non levia argumenta suadeant*, Admon. 10. negat, Martyrologium à Rosweydo editum, vetus Roman. esse, & Martyrologium abs se editum vetustissimum, saltem *Vetustius Rosweydiano esse*, contendit. Ipse Jo. Bollandus, ex eodem cum Rosweydo sodalitiò, mavult tamen illud *minus Romanum* vocari, quam *vetus Romanum*, vid. præfat. ejus citat. fol. 47.

Henr.

Henr. Valeſius Diſſertationem de Martyrol Roman. quod edidit Rosweyduſ, hiſ concludit verbis : *Sed cujuſcunq; ea frauſ fuit, Martyrologium hoc Romanum dici non poteſt ; verum Aquileienſe potiùs, aut alio quodvis nomine eſt appellandum.* Idem ab initio Diſſertat. affirmat, *nullum unquam fuiſſe proprium ac peculiare Martyrologium Eccleſiæ Romanæ, ante illud, quod juffu Xyſti V. (Gregorii XIII.) Pontif Maxim. editum eſt hoc titulo, & Baronii notationibus illuſtratum.* Diftinguit deinde inter Martyrologia & Calendaria, illa generalia eſſe aſſerens, quippe quæ totiuſ Orbis Chriſtiani Martyres & Confeſſores generaliter continerent, hæc verò ſingularum Eccleſiarum propria, in quibus digeſta eſſent nomina Epiſcoporum & Martyrum, dieſque notati, quibuſ memoria eorum anniverſario cultu celebraretur. Quò faciunt verba Platinæ, ſuperiùs citata, in vita Fabiani, qui VII. Diaconis Regioneſ diviſit, ut à Notariis reſ geſtas colligerent, *ad cæterorum exemplum, qui Chriſti fidem profitebantur.* Chriſtianorum Carthaginienſium exemplum mox producemuſ. Onuphriuſ Panviniuſ itaque in Præfat. libri de Romanis Pontificibuſ & Cardinalibuſ, hæc VII. Rom. Eccleſiæ Notariorum Monumenta intra libroſ deperditos connumerat, apud Molanuſ cap. 2 r. libri de Martyrolog. & Petruſ Gaſeſiniuſ, Protonotariuſ Apoſtolicuſ, in Dedicat. ad Gregorium XIII. Martyrol. S. Rom. Eccleſiæ præfixa, *Notariorum,* conqueritur, *Clariffimas lucubrationeſ, variis afflicta rei Chriſtiane publicæ temporibuſ, magna ex parte interiſſe, cum Bibliotheca dedit à opera incenſe ob eam cauſam ſint, & Martyrum tabulæ ab impiis aliquando abrepta & atque inflammata,* B. 7. paulo tamen poſt : *Eſt præterea, ſperat, à vero non alienum, quæcunq; vel Latini vel Græci de Martyribuſ in Eccleſiaſticoſ Annaleſ Faſtorumq; Libroſ retulerunt, ea aut omnia, aut certè maximam partem ex libroſ veterum Notariorum illoſ accepiſſe,* C. 5. & Jo. Molanuſ, qui multo cum judicio hac de materia ſcripſit, loco nuperri mè citato, *ego verò, ſentit, ex diligenti Lectione Martyrologiorum Bedæ, Uſuardi & Adoniſ & Lectionum Rom. Eccleſiæ, ſecundum antiquum*

usum, quæ permultis locis per omnia cum Adone conveniunt, animadverti, pleraque Martyrum gesta, à Rom. Ecclesiæ Notariis fidelissimè collecta, in variis Bibliothecis & Refectoriis adhuc Ms. superesse &c. habentur itaque præclarissima SS. Martyrum gesta magna diligentia conscripta, eaq; in prædictis Martyrologiis sæpissimè nominatim citantur: ferè semper autem nonnihil verbatim ex ipsis transcriptum est, habentur, inquit, sed in quibusdam Bibliothecis, & sæpe inter obscuras & apocryphas vitas, pleraque hæctenus latuerunt, usq; ad editionem eorum per Dn. Surium: nonnulla adhuc latent.

§. 5. Quemadmodum verò Romæ in Italia, ita quoque Carthagine in Africa dies, quibus Martyres hanc afflictissimam cum meliori & beata vitâ commutârunt, annotaverunt, id quod discere est ex Cypriani Epist. 37. (qui seculo III. vixit) cohortantis Clerum Romanum, *dies eorum*, (fratrum) quibus *excedunt*, annotate, ut commemorationes eorum inter memorias Martyrum celebrare possimus, qua in re Tertullus insignem suam navavit operam. Quod enim Beatus Cyprianus Presbyteros atq; Diaconos Ecclesiæ Romanæ hortatus est, illud ipsum quoque Carthagine fecisse, dubium nullum esse debet. Sicuti autem Romana & Carthaginensis, ita dubio procul aliæ quoque Occidentales Ecclesiæ suorum Martyrum natales dies annotârunt in Tabulis suis Ecclesiasticis, ex quibus deinde Martyrologia sunt confecta, quo nomine tam Romani quam Carthaginenses Notarii hîc merentur memorari.

§. 6. S. Hieronymus Presbyter, ut in Bethlehemi in Oriente scripserit, hic tamen inter Scriptores Ecclesiæ Occidentalis meritò recensetur, quia latinè scripsit; Vixit ille seculo IV. & dicitur à plerisque Opus supra laudatum Eusebii ex Græco in Latinum idioma transtulisse, quod tamen Cardinalis Baronius non nisi de Compendio accipiendum esse existimat, in quod brevi summâ prægrande illud Eusebii volumen Hieronymus redegerit, quod postea Martyrologium sit dictum, ac Hieronymi nomine nuncupatum l. c. cap. VI. sub calcem. Citatur illud à Priscis præter Cassiodorum libro de Instit. divin. lect. cap. 32. & Walafridum Strabum, Libro de reb. Eccles.

Eccles. cap. 28. à Venerabili Beda, Lib. II. Expositionum in Evangelium Marci, cap. 26. *Et propterea, quod in Libro Sacramentorum natale eius (Jo. Baptistæ) IV. Calend. Septemb. denotatum est, & in Martyrologio, quod Eusebii & Hieronymi vocabulis insignitum est, legitur IV. Calend. Sept. in Edessa (alias Emissa) Civitate Phœnicia Provincia Natale Jo. Bapt. die, quo decollatus est, non specialiter ipsum diem decollationis eius, sed diem potius, quo caput eius in eadem Edessa Civitate repertum, atque in Ecclesia est conditum, designat. & in Retract. in Actus Apostol. cap. I. Quibus, tradit, astipulatur & liber Martyrologii, qui B. Hieronymi nomine ac præfatione attitulatur, quamvis idem Hieronymus illius libri non Autor, sed interpres, Eusebius autem autor extitisse narretur, & ab Usuardo in Præfatione super opere Martyrologii, Præterea, scribente, & venerabilium, Hieronymi scilicet ac Beda Presbyterorum, piis, quamvis succinctis, super hoc provocabar descriptis; quorum prior brevitati studens, alter verò quamplures Calendarum dies intactos relinquens, multa inveniuntur hujus operis præterisse necessaria.* Circumferuntur etiam Chromatii & Heliodori Episcoporum ad Hieronymum, & hujus ad illos Epistolæ, quas verò Cardinalis Baronius l.c. cap. 7. & ante eum Molanus l.c. cap. 2. suspectas habent & confictas, quibus etiam Editor operis Hieronymiani, ex eadem sine dubio causâ, inter Epistolas Hieron. nullum concessit locum. Anne verò Martyrologium hoc Hieronymianum hodiernum superest? utique, si quidem Jo. Bollandi fidem habeamus, qui in Præfatione ad Abbatem Latiensem, Tomo I. Actorum SS. Januarii præmissâ, fol. 45. *Verum, refert, periisse id Martyrologium Hieronymianum, multi Viri Eruditi existimarunt. Reperit illud tandem in Carthusia Trevirensi Herib. Rosweyduus noster, vetustissimo caractere exaratum, statuitque, in lucem emittere &c.* & paulò post; *cujus Martyrologii hic titulus est: CHRISTE FAVE VOTIS. CODEX S. WILLIBRORDI CONTINET MARTYROLOGIUM HIERONYMI. Paulo post pergens: Licet verò hoc Martyrologium S. Hieronymi dicatur, & ita illud cuem passim hoc opere; nullum tamen certum argumentum*

*suppetit, quod id à S. Hieronymo esse compositum confirmem, præter eam, quam antè retuli, libri inscriptionem, & quod in illud apte quadrare videantur, quæ ab Usuardo in sui Martyrologii præfatione scripta, quæ supra retulimus. Argumentum sanè, quo conjicit Bollandus, Hieronymi illud esse, infirmum est, nulliusque momenti, quid enim magis imposuit posteriori ætati, quam ejusmodi falsi tituli, quibus recentiores sub veterum, Patrum imprimis, sua obtrufere scripta: potuit etiam saltim conjectura fuisse nonneminis, Hieronymi esse, quid, si verò falsa? utut verò titulus seu nomen Hieronymi adfit, ubi verò est ejusdem Præfatio, cujus Beda meminit? ex eo etiam, quod Martyrologii hujus Auctori brevitati studuerit, quod sit Hieronymus, infirmissime colligitur. Idem cum G. Henschenio & D. Papebrochio, Gregalibus suis, in Præfatione Tomo II. Actorum SS. Martii præmissa scribit: *Nam Hieronymi Martyrologium, cujus nunc demum IV. in Italia, Germania, Francia, Belgioq. inventa sunt exemplaria Antiquissima, in quibus nostrum (Antuerpiense seu Wilibrordi) ante annos ferè mille exaratum, accuratissima singularum ad invicem facta collatione, recens habetis excusum Luca, & illustratum opera Francisci Mariae Florentinii, Viri Eruditissimi, & nobis amicissimi, qui (Florentinus) Vetus Occidentalis Ecclesiæ Martyrologium, è Codice MS. editum, D. Hieronymo à Cassiodoro, Beda, Wafrido, Notkero aliisque Scriptoribus tributum, in titulo operi præfixo scribit, & admonitione prævia VI. confirmare contendit. Quòd si verò Martyrologium hoc Hieronymianum (cujus Rosweyde & Bollandus non nisi specimina ediderunt è Codice suo,) conferamus cum iis, quæ Beda in Marcum ex illo allegat, & nos supra recitavimus, nequaquam convenire deprehendemus. Hieronymi Martyrologium à Beda citatum habebat: IV. Calend. Septembr. in Edessa civitate Phœnicie Provincia Natale Jo. Baptiste die, quo decollatus est. Martyrologium Hieronymianum à Florentinio editum habet: IV. Cal. Septembr. In Provincia Palestine Civitate Sebastia natalis S. Johan. Baptiste, &c. quod ipse Florentinus cum multis aliis discre-**

pantiis,

pantiis, ex Notkero allegatis, agnoscit suspicatus, *tam Adonem, quam Notkerum, diversum à Martyrologio suo Codicem habuisse, vel apud Bedam ex aucto jam Martyrologio accepisse*, Admon. VI. fol. 28. in fine. A. qui verba superius citata apud Bedam inveniuntur, non in Martyrologio, quod auctum esse libenter largimur, sed in annotationibus ad Marcum, statim verò clamare, adventitium esse, quod disconvenit, sine addita ratione, ea quidem conciliatio violenta est. Baronius, ut supra audivimus, Hieronymianum opusculum compendium esse majoris Voluminis Eusebiani statuit, hujus verò ipsius Compendii Compendiola alia, contractioraque ex Hieronymo Majore Martyrologia hinc inde existunt, observante Bollando: *fuere etiam Ecclesie*, refert is in Prologo Martyrologio Venerabilis Bedæ, & Tom. II Actorum SS. Martii præfixo § 3 & 4. *Quis satis fuit nudus Hieronymiani Martyrologii contextus, ad pauciores Sanctos contractus: & tale Martyrologium alterum Casini reperimus &c. &c. Talibus iisq; tam variis cum passim Ecclesie per Italiam & Gallias uterentur, & fortè etiam per Britanniam, Germaniamque, licet alia integrum Hieronymi opus utcumq; conservarent, sicut à superstivibus hætenus exemplaribus liquet.* Omnes hi Martyrologium Hieronymo adscribunt. Valesius solus in Dissert. laud. dissentit, *librumque subditivum vocat, qui Hieronymo falsò adscribatur, hoc autem Martyrologium, quod B. Gregorius in Epist. ad Eulogium indigitat, non aliud fuit, l. c. dislerit, eo quidem tempore, quam Martyrologium B. Hieronymi.* De hoc igitur intelligendus est Gregorii Locus. Certè hoc B. Hieronymi Martyrologium in Italia atq; in Occidentis partibus vulgò receptum fuisse, docet Cassiodorus in libro de div. Lect. cap. 32. ex quo colligitur, *Martyrologium illud, licet falsò Hieronymi nomen præferat, tamen vetustissimum esse, & paulo post obitum ipsius Hieronymi à nescio quo evulgatum.* Rationes, propter quas Martyrologium falsò Hieronymo adscriptum statuit, Valesius hic non addit, si quis verò sententiam ejus amplecti velit, ei haut immeritò suspectum esse possit, quod Martyrologium hoc in opere Hierony-

ronymiano quoque absit, ita ut Editor quoque sic statuiffe videri possit, & Beda, qui post Cassiodorum primus hujus rei meminit, non assertivè, sed relativè solummodo Hieronymum Martyrologii faciat auctorem vel Interpretem, *ad stipulatur*, scribit, *et liber Martyrologii, qui B. Hieronymi nomine ac prefatione attitulatur*, (addubitans quasi, utrum ejus revera sit,) *quamvis idem Hieronymus illius libri non auctor, sed Interpres, Eusebius autem auctor extitisse narretur.*

§. 7. Succedat nunc Martyrologium *Gregorianum*, quod vocant, cujus tamen ipse Gregorius M. qui seculo VI. vixit, auctor non est, sed saltem ejus mentionem facit, Lib. VII. Indict. I. cap. vel Epistola 29. *Nos autem*, scribit is ad Eulogium Alexandrinum, *ferè omnium Martyrum, distinctis per dies singulos passionibus, collecta in uno codice nomina habemus, atque quotidianis diebus in eorum veneratione Missarum solennia agimus. Non tamen in eodem volumine quis qualiter sit passus indicatur, sed tantummodo nomen, locus et dies passionis ponitur. Unde fit, ut multi ex diversis terris atque provinciis per dies, ut prædixi, singulos cognoscantur Martyrio coronati, sed hæc habere vos beatissimos credimus.* Diligenter Martyrologium hoc distinguit B. Gregorius à Martyrum rebus gestis Eusebii, quas Eulogius in Oriente frustra quærens ab Episcopo Romano petiit communicari; dicit itaque, habere se quidem penè omnium Martyrum, non tamen gesta, sed saltem nomina, cum loco atque die Passionis, in uno codice collecta: quis Codicis illius Auctor fuerit, non significat Gregorius. Bollandus loco nuperrime cit. §. 1. & Valesius in Dissertat. allegatâ suspicantur, Hieronymi Martyrologium subinui, quia nimirum illud omninò ita sit comparatum, cujusmodi hic à Gregorio M. est descriptum, &, quod ipse Pontifex scribat: *sed hæc habere vos Beatissimos* (scilicet Eulogium, Alexandrinum, cæterosque Orientales) *credimus*, quippè cum Hieronymus fuerit Eusebii Interpres. Sed ita credidisse non potuit Gregorius Papa: didicit enim ex Epistola Eulogii, *desiderare eum opus illud Eusebii, non habere,*

habere, nominasset etiam Gregorius, qui omnia de hoc Codice tam diligenter perscripsit, auctorem, si nominatus is in fronte Codicis fuisset, legisset Hieronymi nomen, Martyrologium enim illud Hieronymi nomine attributum fuit, ut refert Beda, cognovisset sine omni dubio ex præfatione, interpretatum Hieronymum esse illud Eusebii opus, & ante omnia Eulogio perscripsisset, se nactum quidem esse Eusebium, sed tantum latinè loquentem. Quod si verò Hieronymus non sola nomina, loca atque dies passionum Martyrum, sed res gestas etiam conscripsit, Eusebium *κατὰ πρόδα* interpretatus, nullo modo Hieronymianum opus intelligi hinc potest. Card. Baronius l. c. cap. 8. Gregorianum hoc Martyrologium, idemque per breve illud ipsum esse arbitratur, cuius Ado meminit in sui Martyrologii præfatione his verbis: *Huic operi, ut dies Martyrum verissimè notarentur, qui confusi in Calendis satis inveniri solent, adjovit nos venerabile & per antiquum Martyrologium ab Urbe Aquileia cuidam Sancto Episcopo à Pontifice Romano directum, & mihi postmodum à quodam religioso fratre aliquot diebus præstitum: quod ego diligenti curâ transcriptum, positus apud Ravennam, in capite hujus operis ponendum putavi. Hac Ado.* Porro pergit Cardinalis, in omnibus, quæ viderim, Martyrologiis Adonis impressis, illud ipsum Româ acceptum desideratur, egregiam certè, ac viris eruditis dignam optatamque navasset operam Mosander (Editor Martyrologii Adonis) si ejusmodi illustre Vetusstatis Monumentum, quod in suo MS. Adone haberi testatur, unâ cum ipso Martyrologio Adonis, quod post Surium ad VII. Tomum *Vitarum Sanctorum* adjecit, edidisset. Argumentum tamen, quo ita statuit Baronius, invalidum est, ex eo enim, quod à Pontifice Romano est directum, non statim sequitur, Gregorianum fuisse. Herib. nihilominus Rosweyds, his Cardinalis verbis excitatus, cum Adonis Martyrologio *vetus hoc Romanum Martyrologium, hætenus à Cardinale Baronio desideratum*, prout inscripsit, edidit, ex Codice MS. S. Pantaleonis, quæ Coloniae è D. Benedicti familiâ celebris Abbatia est, quem ei Carthusia Coloniensis submisit,

fit, præfixum Adonis Martyrologio, ex quo ipso Codice Jacobus Mosander, Carthusiæ illius Religiosus, ante annos aliquot Martyrologium Adonis, omisso tamen, uti dictum, veteri hoc Martyrologio, in dedicat. ad Paulum V. Pontif. Roman. *Fero nunc, thraſonice scribit, ad Sanctitatem vestram Vetus hoc Romanum Martyrologium, quod Gregorius Pontifex Maximus ad Eulogium Alexandria Episcopum scribens, per Orbem uniuersum dispersum est optavit et credidit.* Quid ferat hic dignum tum magno sponſor hiatu, audiamus ex Andrea Saussayo, qui apud Florentinum loc. cit. Admon. IV. *Sagacius se gessisse Mosandrum censet, quod Adonem exhibens eidem adnexum indiculum, quem merum Kalendarium ad usum Monasterii S. Pantaleonis Coloniensis congestum existimat, non exulgaverit, neque, ut Rosweyodus, Martyrologii dignaverit appellatione.* Valesio etiam in laudata Dissertat. hoc Rosweydanum Martyrologium exploditur, & Aquilicencie potius vel alio quouis nomine, quam Vetus Romanum appellandum esse videtur; quibus ipse Bollandus, Lojolita, & Rosweydi congregalis, assentitur, *neque verò illud erat S. Gregorii Ætate Martyrologium, quod à Rosweydo nostro editum cum hoc subinde non nisi unicum sanctum, semper paucissimos referat. Ex illo vero (Gregoriano) multi ex diversis terris atque provinciis per dies singulos cognoscebantur Martyrio coronati.* Præfat. ad Abbatem Lætiensis cap. IV. §. 5. fol. 47. Post Rosweydam Franciscus Maria Florentinus, Nobilis Lucensis, edidit Martyrologium à *Magno Gregorio*, ut arbitrabatur, descriptum, verum ex eo inprimis persuasus, quod in eo Martyrum nomen, locus atq; dies passionis, ut in Gregoriano, annotaretur, quod vero, quemadmodum iudicanti liquet, argumentum insufficiens est.

§. 8. Seculo Christiano VIII. Venerabilis *Beda*, Presbyter, Martyrologium conscripsit, quod inter ejus opera Tomo III. exhibetur, & separatim etiam impressum extat, sed, quemadmodum legenti apparet, valde corruptum, multi enim Martyres atque Sancti in eo recensentur, qui post Bedam demum vivere, ita ut mul-

ta à posterioribus sint adjecta, sublata etiam nonnulla, varietate transposita & disjecta videantur. Deinde Ufuardus *quampures Kalendarum dies intactos reliquisse Bedam* in præfatione tradidit, in moderno verò Bedæ Martyrologio nulli prorsus Kalendarum dies intacti comparent, vid. Molanus loc. cit. pag. 198. b. & Bollandus in præfat. ad Abbatem Lætiensem, Tom. I. Actuum SS. Januarii præmissâ, cap. IV. §. 6. fol. 48. Præterea cum Beda tomo operum II. in libro de Temporibus ratione, cap. 13. fol. 68. de Mensibus Anglorum scribat: *incipiebant autem a. n. m. ab octavo Calendarum Januariarum die, sibi nunc Natale Domini celebramus*, mirari licet, qui factum sit, ut ipsius quoque Bedæ Martyrologium inde Principium Anni haut accersat! Centulensis tamen in Gallia Monasterii, sive S. Richardi olim, jam S. Vedasti apud Atrebatenses Cœnobii Codex MS. Bedæ præferens nomen, exorditur à vigilia Nativitatis, referente Bollandus l. c. qui unâ cum fociis suis in Actis SS. Martii, Tom. II. in Prologo, §. 14. Martyrologium hoc, sub Bedæ nomine excusum, ex Adone sumptum esse contendit, ibidem §. 5. & seqq. ex VIII. MSS. Codicibus (1. Fragmento Martyrologii Reginae Sueciæ. 2. Bouheriano Divionensi 3. Vaticano 4. Monasterii S. Cyriaci in Thermis Romano, quem unice commendavit adhibuitque Baronius in recensendo digerendoque Martyrologio Romano, hodie Vellicellanae Patrum Oratorii bibliotheca 5. Barberiniano 6. Ecclesiæ S. Mariæ Atrebatensis, 7. Monasterii S. Martini Tornacensis, & 8. Monasterii S. Lamberti Lætiensis seu Leodiensis,) purum, ut vult persuadere, Bedæ Martyrologium collegit, & ibidem exhibet, fides sit penes auctorem.

§. 9. Bedam sequenti seculo Florus, Lugdunensis in Gallia Ecclesiæ Subdiaconus, excepit, quod ignorare nos noluit Ufuardus, in præfatione Martyrologii sui: *Quos, Hieronymum nim. atque Bedam, secutus, censurâ, pergit, & Flori, memorabilis Viri, latiora jam in eo ipso negotio sequi vestigia, præsertim in secundo ejus libro, ibi enim multa, quæ in priori omiserat, & correxit & addidit, atque Ado*

C

in

in Prologo refert: *Martyrologium, quod venerabilis Flori studio in labore Domini Bedæ accreuerat.* ex quibus intelligitur, Florum non proprium conscripisse, sed Bedæ Martyrologium, cum quæ tactos, tum quæ intactos Calendarum dies auxisse. Bollandus loc. cit. in tribus posterioribus modo nominatis Codicibus MSS. Florum se inuenisse, & in adjecto Bedæ Martyrologio genuino à labore Bedæ, Flori additamenta discriminasse sibi videtur.

§. 10. Coætaneus Flori fuit *Wandelbertus*, Prumiensis Cenobii, in Trevirensi Liceo, Ordinis S. Benedicti Monachus, quemadmodum ex Præfatione ejus, Martyrologio præmissa, liquet: *Ope & subsidio præcipuè usus sum Sancti & nominatissimi Flori, Lugdunensis Ecclesie Subdiaconi, qui, ut nostro tempore reuera singulari studio & assiduitate in divinæ scripturæ scientia pollere, ita librorum authenticorum non mediocri copia & veritate cognoscitur abundare.* Hic Metricè Carmine Heroico Martyrologium conscripsit; extat inter opera Bedæ Tomo Libro, qui Ephemeris seu Computus vulgaris dicitur, insertum, falso Bedæ tributum.

§. 11. Eadem ætate, qua Florus in Gallia, *Rabanus Maurus*, ex Abbate Fuldensi Archi-Episcopus Moguntinus, in Germania nostra Martyrologium conscripsit, quod MS. reperit H. Canisius. in celeberrimo Monasterio S. Galli, & ex eo descriptum exhibuit tomo VI. & ultimo Antiquæ lectionis.

§. 12. Tempore eodem *Ufuardus*, (quem Genebrardus *Ufuardum* minus rectè nominat) Monachus Gallus, scripisse videtur, de ætate enim non conveniunt Auctores: Namque cum is Martyrologium suum Carolo Augusto inscribat, eum sub regimine Caroli M. octavo seculo, vixisse quidam volunt, è quibus *Tritthemius*, *Maurolycus*, *Molanus*, aliique sunt: Alii verò, absque voce *Augusto*, simpliciter *Carolo* legunt, & *Calvo*, sequenti seculo, inscriptum volunt, ita statuit Bollandus in Præfatione ad Abbatem *Latientem*, Tomo I. Actorum SS. Januarii præfixâ, cap. IV. §. 7.

fol. 51. & in Præfatione Martyrologio Bedæ & Tomo II Acto-
rum SS. Martii præmissâ §. 10. fol. 7. ut & H. Valesius in Dissertat.
de Martyrologio Rosweydiano, quos in collocando Ussuardo
hic sequor, eoque libentiùs, quod videam, Ussuardum ad Calend.
Novemb. Festum omnium Sanctorum recensere, à Gregorio IV.
Ann. 835. è die III. Id. Maji illuc rejectum. Hoc Ussuardi Mar-
tyrologium, antiquatis ferè cæteris, usurpari à Romanâ aliisque
Ecclesiis plurimis consuevit, quippe publicâ etiam, sive Impera-
toris, sive Regis, Caroli, auctoritate conscriptum. Auctum de-
inde & ipsum fuit, sed genuinum edere, indicatis minori Chara-
ctere augmentis, allaboravit ex editis ineditis Codicibus laudatus²
aliquoties molanus². Aliquando sub Bedæ nomine citatur, vid.
Jac. de Voragine in Lombard Hist. legenda 56. & Petrus de Natali-
bus in Catalogo Sanctorum lib. IV. cap. 81.

§. 13. *Ado*, quem Platina & Maurolycus Odonem, Naclerus autem Othonem vocant, creditus olim Trevirensis, sed posterioribus est Viennensis in Gallia Episcopus, qui Ann. Chr. 855. est creatus, ita ut uno eodemque tempore Ussuardus atque Ado in Gallia vixisse, & Martyrologia sua conscripserint reperiantur. miratus itaque sum, postquam in præfatione Francisci Maurolyci, Abbatis, Martyrologio ejus præfixa, hæc verba legi: *Successit his, Hieronymo, Bedæ atque Ussuardo Quartus, Odo Trevirensis Antistes, qui tempore Leonis VII. Papa, ut ipse in suo Prologo indicat etc. historias quasdam longiusculas in compendium, ut infirmioribus satisfaceret, confecit.* Quod si ita est, Odo noster non IX. sed X. seculo vixit, namque Leo VII. Papa, An. Dom. 935. sedit. Forte de Adone Trevirensi intelligens, non Leonem, sed Gregorium VII. dicere voluit, qui verò An. Dom. 1076. sedit. Verum enim vero ipse Ado in Prologo suo hujus rei haut meminit, neque omninò ætatem suam expressit. Cæterum Martyrologium Adonis primus edidit Aloysius Lipomannus, post hunc

Jacobus Mosander, & tandem Herib. Rosweyodus, ex tribus Codd. MS.

§. 14. Eodem IX. quod *Martyrologorum*, possumus dicere, *Seculo* scripsit etiam *Notkerus*, ad discrimen alterius posteriorisque, *Physici* dicti, *Balbulus* cognominatus, *Monachus* S. Galli, coetaneus *Adonis*, superstes enim is fuit, quando *Ado*, *Episcopus* *Viennensis*, reliquias S. *Desiderii* *Martyris* ad *Monasterium* S. Galli transmisit, quod factum est Ann. 870. edidit hoc *Martyrologium*, è *Bibliotheca* S. Galli publicatum, H. *Canisius*, Tom. VI. *Antiquæ* *Lectiois*. Observo hunc *Martyrologum* diligentem fuisse, exempla inferiori cap. IX. §. 4. & 9. producuntur.

§. 15. Hi ferè sunt *Martyrologi* *Antiqui*, iique celebriores atque noti; Plures verò, præter adductos, esse, dubium nullum est. *Alphonsus* *Thostatus*, *Abulensis* *Episcopus*, *Defensorii* *Parte* II. cap. 86. citat *Calendarium* S. *Isidori*, quod non vidi, scribit *Joan. Molanus*, cap. VII. libri de *Martyrologiis*. Superiori etiam §. 6. vidimus, *Martyrologium* S. *Willibrordi*, *Cœnobii* *Epternacensis* in *Mosellana* *Ditione*, quod *Herib. Rosweyodus* in *Carthusia* *Trevirensi* reperit, & *Amstelodami* operâ *Moreti* excudi ex parte curavit, seculo VIII. ut ferunt, jam exaratum, quod *Florentinius* omnium, quæ penes *Scriptores* memorentur, & quorum fragmenta videre contigerit, vetustissimum esse putat, *Admon.* VII. fol. 36. Sed & ipse *Florentinius* *Martyrologium*, quod è suo alioque *Luensis* *Ecclesiæ* *Codice* protulit, pro vetustiori *Occidentalis* *Ecclesiæ* *Martyrologio* venditavit, quod priori, *Epternacensi*, *Antiquitate* quidem seu ætate *Librarii*, non item præstantia cedat. Possum & ipse, scribit is *Admonitione* prævia l. fol. 2. sub finem, *facilius quam Rosweyodus decipi; at invento ex Luensi Ecclesia uberiori, ac, ut puto, vetustiori* (quæ est non *Trevirensis*, sed *Coloniense* *Rosweyodianum*, de quo statim) *Martyrologio*, quis in tenebris amplius latere, piaculum non dixisset? de auctore hujus editi abs se *Martyrologii*. conjecturam *admon.* VI. fol. 30. prodit.

Al-

Auctorem equidem, scribens, ignorare me fateor, & unum tantum fuisse, vix crederem: Monachum aliquem vel Monachos Fontanellensis Cœnobii, & Antissiodorensis Ecclesiæ Clericum vel Clericos, ex majori parte conjectare licet. Idem Rosweyduſ, invento in Carthusia Coloniensi Martyrologio Adoni præfixo, arbitratus est, reperisse se, non quod pueri in faba, sesquipedalia verba ejus ad Pontificem Romanum superiori §. 7. percepimus. Et ut fontis latex, in præfat. ad Lectorem scribit, ab Origine sua recedens, sensim auſcit, & in rivum aquis undique confluentibus abit; idem factum huic Martyrologio, quod nunc à Beda, nunc ab Usuardo, nunc ab Adone, nunc ab aliis paulatim accrevit. Licebit nunc ad fontem digitum semper intendere, eo enim sine Caput fontis, quod hætenus latebat, in apertum produxi. Recentioris etiam ævi Martyrologium Rosweyduſianum arguunt, quæ LV. Non. Julii leguntur: Eodem die Augustæ S. Udalrici, Episcopi & Confessoris, qui verò X. seculo vixit, & sine dubio non statim est Canonizatus. Ado sane ex hoc fonte aquas suas derivare non potuit, quippe seculo IX. vivens, nisi dicere velimus, à recentiori Scriptore addita hæc fuisse; Atque ita statuunt Mosander & Rosweyduſ in Appendice, quibus suspecta hæc esse videntur, atque à posteriori manu, fortassis Monachi Benedictini, in cujus solius Codice sunt reperta, & in tribus reliquis MSS. aberant, adjecta. Anno Seculi hujus LXXVII. Parisiis operâ Lucae Acherii, è Congreg. S. Mauri Monachi Benedictini, prodit & tomo XIII. Spicilegii Veterum aliquot Scriptorum, qui in Gallia Bibliothecis, maximè Benedictorum, latuerant, Martyrologium Gellonense, sive Monast. S. Guilielmi de Deserto, pervetustum, ineunte secul. seculo IX. Anno circiter 804. conscriptum. Præter Martyrologia Antiqua MSS. superius §pho 8. citata, laudantur, Corbeienſe in primis Florentinio, Cremonense Galeſinio, & Blumanianum seu Weissenburgense, sed & multò plura alia sunt, quæ in Ecclesiis, Monasteriis a. que Bibliothecis deliteſcunt, & quotidie eruuntur.

§. 16. E Recentioribus sunt *Francisci Mauro'yei*, Abbatis Messanenſis, Martyrologium Venetiis 1570. impreſſum, *Petri Ga'efinii*, Protonotarii Apoſtolici, Martyrologium S. Romanae Eccleſiae uſui accommodatum, ad Gregorium XIII. ſcriptum, cum annotationibus ejuſdem, Venetiis 1578. *Casaris Baronii*, gorani, Congreg. Oratorii Presbyteri, Sacrum Martyrologium, Romanum, Gregorii XIII. Pontificis Romani juſſu editum, cum ejuſdem notationibus, atque tractatu de Martyrologio Romano, & complura alia, Nationum inprimis atque Ordinum Monast. quæ verò recentiora Martyrologia hic, ubi de auctore perveruſti Martyrologii quaestio eſt, recensere, nihil attinet. Illud tamen, de Martyrologiis his recentioribus, Baroniano inprimis, eſt notandum, multa in gratiam Curiae Romanae in iis eſſe rejecta, addita, varieque pro lubitu interpolata, Exempla ſi quis deſiderat, conſulat is Joannē Dallæum de uſu Patrum, lib. I. cap. 4. & infra cap. IX.

§. 17. Si itaque nunc tandem è diverticulo ſatis longo ad propoſitam quaestionem redeamus, quæ eſt de noſtri, quod hic publicamus, Martyrologii Auctore: ſciendum eſt, collatione cum prædictis Martyrologiis inſtitutâ, noſtro cum nullo per omnia convenire; Wandelberti ligata Oratione eſt ſcriptum, Flori, Uſuardi, Adonis, Rabani, Notkeri &c. diffuſiora ſunt. Gregoriano quoque noſtrum ſimplicius eſt, cum in eo ſaltem nomen atque dies natalis, non item locus paſſionis Martyrum annotetur. Cum Hieronymiano magis convenit noſtro quàm Lucenſi, ſicuti enim, Bedâ teſte in Com. ad Marc. in Hieron. Martyrologio IV. Cal. Sept. annotatum fuit: *In Edessa Civitate Phœniciae Provinciae, Natale Joan. Baptiſtae die, quo DECOLLATUS eſt*: ſimili modo in noſtro legitur ad iſtum diem: *Decollatio S. Joannis*, utriuſque tamen, tam Hieronymi, quam Gregorii, tanquam Sanctorum, adeoque defunctorum, Martyrologium noſtrum commemorat, ut illos auctores ejuſ eſſe, veriſimile non ſit. Cum nullo tamen magis convenit noſtro, quàm cum Martyrologio Bedæ; ſicut enim is, Uſuardo Teſte, complures

Calen-

Calendarum dies intactos reliquit, simili modo in nostro etiam Martyrologio complures dies vacui sunt, de quibus suo dicemus loco. Et sane, si conferamus Martyrologium Bedæ purum apud Bollandum cum nostro, ut plurimum dies intactos utrobique convenire deprehendes. Sed absque omni dubio plures, quam memorati, qui præ cæteris celebres imprimis fuere, Martyrologi extiterunt, & forassis cujusvis Ecclesiæ, sicuti diversa Martyrologia, ita quoque Auctores diversi fuerunt; Hinc Florentinius editi Martyrologii Auctorem vel auctores Fontanellensis Cœnobii Monachum seu Monachos, & Antissiodorensis Ecclesiæ Clericum vel Clericos fecit. Ut concludamus tandem caput, colligimus, auctorem hujus quoque Martyrologii seu Presbyterum seu Monachum fuisse, certum enim definiri non potest, eumque Seculo Christiano VII. viventem, innominatum tamen.

CAP. III.

DE

ÆTATE SEU ANTIQVITATE.

§. 1.

Quemadmodum verò ratione Auctoris, ita etiam Ætatis seu Antiquitatis respectu nihil certi definire possumus; pervetustum quoddam Martyrologium esse, complura suadent Argumenta, quorum Primum ipsa, si inspicatur, Membrana est, à tempore, quod est edax rerum, hinc inde exesa.

§. 2. Alterum Antiquitatis argumentum est, quod Martyrologii hujus principium, non à Calendis Januarii fiat, ut hodie solet, sed vetustiori ritu à XXV. die Decembris, Nativitati Dominicæ sacrò. Exinde Anglos olim Annum exorditos esse, superiori